سپهر غرب
روزنامه صبح غرب کشور

تلفن دفتر مرکزی: ۳۱۳۳۰ - ۰۸۱ | امور مشترکین: ۰۹۱۸۳۱۶۸۵۷۴
صاحب امتیاز روزنامه: ۰۹۱۸۸۱۲۱۵۴۱ | آگهی‌ها: ۳۸۲۵۴۰۴۰ - ۰۸۱
پیامک: ۳۰۰۰۱۸۱۸۶۰ | ارتباط با تحریریه: ۳۸۲۷۲۹۳۹ - ۰۸۱ | دورنما: ۳۸۲۸۱۸۴۹-۰۸۱
گستره توزیع: استان‌های ایلام - کرمانشاه - کردستان - مرکزی - همدان

مرا اسکن کنید

یکشنبه ۲۴ مهر ۱۴۰۱
سال سیزدهم شماره ۲۴۱۵

حدیث

امام رضا علیه‌السلام شب‌ها در بسترش بسیار قرآن می خواند و هرگاه به آیه‌ای که در آن از بهشت یا آتش یاد شده بود می‌رسید، می‌گریست و بهشت را از خدا مسئلت می‌کرد و از آتش به او پناه می‌برد.

عیون اخبار الرضا علیه‌السلام: ج ۲، ص ۱۸۲

روزنامه صبح غرب کشور
صاحب امتیاز: مسعود جواندل | مدیرمسؤول: سید حسن قشمي | سردبیر: زهره پوروهابی
چاپ: پیام رسانه | نشانی تحریریه: همدان، خیابان پاستور، کوچه شهید عزیزیان، پلاک ۵۹

سنندج ۱۰ | ۳۱ | ایلام ۱۶ | ۳۱ | مرکزی ۶ | ۲۶ | کرمانشاه ۱۱ | ۳۱ | همدان ۷ | ۲۷

www.sepehrgharb.ir Email: sepehrgharb.news@gmail.com sepehrgharb_live

شاهد

ما همه رفتار و کردارمان را به امام امت، آن پیر جماران مدیون هستیم؛ او به مردم یاری قرآن و ائمه اطهار (ع) را آموخت.

شهید سیدامیر فدایی‌فروتن

فاضلاب و مرگ تدریجی رودخانه‌های همدان

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم – طاهره ترابی‌مهوش: در پی گفت‌وگو با کارشناس ارشد محیط‌زیست پایدار مشخص شد هرگونه دست‌اندازی به رودخانه‌ها که ازجمله آن ریختن فاضلاب به داخل آن است، نتیجه‌ای جز مرگ تدریجی این منابع حیات را به دنبال نخواهند داشت که نمونه بارز آن را در رودخانه شهر همدان به‌وضوح می‌توان مشاهده کرد.

همگان معتقدند که رودخانه‌ها شریان‌های حیاتی زمین هستند، اما عواملی مانند تخلیه فاضلاب، تصرف حریم آن‌ها، سدسازی، بهره‌برداری از مصالح شن و ماسه از حریم و بستر رودخانه‌ها و تأمین نشدن حق‌آبه زیست‌محیطی، برخی از عوامل تهدید رگ‌های زمین بوده که نفس این حوضه‌های آبی را به شماره درآورده است.

آب یک اکوسیستم پیچیده است و تغییرات فیزیکی، شیمیایی و زیستی در آن رخ می‌دهد که از اغلب آن‌ها می‌توان جلوگیری کرد؛ دراین‌بین رودخانه‌ها به‌عنوان یکی از این منابع آبی هم ازلحاظ تنوع زیستی و موجوداتی که در آن‌ها زندگی می‌کنند و هم تأمین منابع آب شرب، از اهمیت بالایی برخوردار هستند.

ازاین‌رو هم شناخت و هم بررسی کمی و کیفی این منابع و پایش آلاینده‌ها، بسیار حائز اهمیت است؛ به همین دلیل امروزه رویکرد پایش زیستی در ارزیابی کیفیت آب‌های سطحی، زیرزمینی و آب شرب، از جایگاه ویژه‌ای در عرصه محیط‌زیست برخوردار است.

از طرفی با توجه به خشک‌سالی‌هایی که طی سال‌های گذشته در کشور شاهد آن هستیم و توسعه شهرها، یکی از وظایف مهم در حیطه مدیریت محیط‌زیست، بحث پایش آلودگی رودخانه‌ها است؛ بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع بر آن شدیم تا درخصوص تأثیر فاضلاب بر رودخانه‌ها با لیلا زمانی، کارشناس توسعه پایدار سازمان حفاظت محیط‌زیست و کارشناس ارشد مهندسی منابع طبیعی (ارزیابی و آمایش سرزمین) گفت‌وگویی را ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

این کارشناس ارشد محیط‌زیست با بیان اینکه اگر نگاه کارشناسانه‌تر و تخصصی‌تری به طبیعت داشته باشیم خواهیم دید که در بسیاری از مواقع این خود انسان‌ها هستند که با بی‌دقتی یا کم‌اهمیت کردن مسائل مربوط به محیط‌زیست یا به‌دلیل حس زیاده‌خواهی هم موجب خسارت به خود و هم طبیعت می‌شوند، گفت: رودخانه‌ها نه‌فقط برای انسان‌ها، بلکه برای ادامه حیات همه موجودات و همچنین طبیعت لازم و مهم هستند.

لیلا زمانی با اشاره به برخی کارکردهای رودخانه‌ها همچون تأمین آب آشامیدنی، گفت: تنها منابعی که می‌توانیم برای شرب از آن‌ها استفاده کنیم، آب رودخانه‌ها و سفره‌های زیرزمینی هستند، زیرا گرچه دریاها آب‌های بسیاری را در خود ذخیره کرده‌اند، اما تبدیل آن‌ها به آب شرب و قابل استفاده برای انسان‌ها بسیار پُرهزینه است؛ بر این اساس در دسترس‌ترین و کم‌هزینه‌ترین منبع تأمین آب شرب انسان‌ها، می‌تواند همان منابع آبی باشد که در رودخانه‌ها است.

زمانی با بیان اینکه در بخش کشاورزی نیز ما نمی‌توانیم به‌جز منابع آب رودخانه‌ها یا سفره‌های زیرزمینی از آب دیگری استفاده کنیم بنابراین نابودی رودخانه‌ها یعنی از بین رفتن زندگی انسان‌ها و حیوانات، ادامه دارد: از طرفی رودخانه‌ها ازجمله منابع تأمین مواد غذایی برای انسان‌ها مانند ماهی‌ها و سایر آبزیانی که در آن‌ها زندگی می‌کنند به حساب آمده و محل زندگی و پرورش بسیاری از آبزیان و سایر جانورانی هستند که زندگی آن‌ها وابسته به رودخانه‌ها است؛ بنابراین به‌خوبی می‌توان متوجه شد که این بخش از محیط‌زیست تا چه حد در زندگی انسان‌ها نقش مهمی دارد و تجاوز به رودخانه‌ها یا از بین بردن آن‌ها در برخی از مناطق چقدر می‌تواند برای طبیعت و همچنین زندگی انسان‌ها و سایر موجودات، خطرناک باشد.

این کارشناس محیط‌زیست با اشاره به اینکه تأثیر فاضلاب بر رودخانه را می‌توان در ابعاد مختلف مورد بررسی قرار دارد حتی نوع فاضلابی که در آن ریخته می‌شود در تعیین میزان آلایندگی و تأثیر آن اثرگذار است، ابراز کرد: اینکه فاضلاب شهری، صنعتی و کشاورزی و حتی بیمارستانی در رودخانه ریخته شود، هریک اثرات سوء خاص خود را بر رژیم رودخانه خواهد داشت.

زمانی ادامه داد: نکته حائز اهمیت اینکه رودخانه‌ها نه‌تنها شرایط اکولوژیک برای موجودات در داخل خود را تغییر می‌دهند، بلکه همان‌طور که پیش‌تر عنوان شد یکی از متقاضیان آب رودخانه‌ها ما انسان هستیم که آلایندگی‌ها می‌تواند شرایط را برای قابل مصرف بودن این آب تغییر دهد.

این کارشناس با تأکید بر اینکه هرچه میزان آلایندگی‌ها بنا به نوع آن بیشتر باشد فرآیند تصفیه نیازمند تجهیزات پیچیده‌تر و با دشواری بیشتر است، ابراز کرد: برای مثال آلوده‌کننده‌های آلی باعث تهی شدن اکسیژن آب شده و بر زندگی ماهیان اثر می‌گذارند، این مواد و فلزات سنگین و مواد آلی تجزیه‌ناپذیر ممکن است در زنجیره غذایی تجمع یابند.

وی ادامه داد: معمولاً فاضلاب‌ها پس از تخلیه به رودخانه‌ها باعث کاهش اکسیژن آن‌ها می‌شوند، این درحالی است که جریان آب رودخانه‌ها به‌طور دائم در تماس با هوا بوده و دارای قابلیت ذاتی برای هوادهی مجدد آب است؛ اما ترکیب مواد آلی فاضلاب‌ها از ظرفیت هوادهی مجدد رودخانه‌ها بیشتر است و به درجات متفاوتی باعث تهی شدن اکسیژن آب رودخانه‌ها می‌شود. بر این اساس هنگامی که یک فاضلاب حاوی مواد آلی وارد رودخانه شود، مقدار اکسیژن محلول (DO) قسمت پایین محل ورود فاضلاب به رودخانه است، بنابراین اگر بار ترکیبی حاوی مواد آلی ریخته‌شده بر اثر فاضلاب آب از ظرفیت جذب و تحلیل رودخانه بیشتر باشد، ممکن است اکسیژن آب کاملاً تمام شده و موجودات آبزی مخصوصاً ماهیان از بین بروند.

این کارشناس محیط‌زیست با بیان اینکه رودخانه‌ها شاخص زیستگاه‌های آب‌های جاری هستند که در مقابل آب‌های ساکن همانند دریاچه‌ها و آبگیرها قرار دارند اما متأسفانه رودخانه‌ها طی سالیان متمادی در مقایسه با دریاچه‌ها کمتر توانسته‌اند ارزش‌های زیستگاهی خود را به اثبات برسانند و ازنظر حفاظت جایگاه مطمئنی برای خود دست‌وپا کنند، گفت: به همین دلیل حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از آن‌ها نیاز به دلیل و برهان زیادی ندارد؛ تغییر ویژگی‌های بیوفیزیکی و عملکرد رودخانه‌ها در طول مسیر گسترده خود از مبدأ تا مقصد از آن‌ها زیستگاه‌های متنوع و منحصربه‌فرد و پیچیده به‌وجود آورده است که تنها از طریق تبیین مؤلفه‌های اقلیمی، توپوگرافی و زمین‌شناسی در مقیاس گسترده‌تر از مسیر بستر جریان آن‌ها قابل توضیح و تفسیر است.

زمانی با تأکید بر اینکه رودخانه‌ها جدا از تغییرات طبیعی امروزه تحت تأثیر فعالیت‌های مؤثر انسان‌ها در معرض دگرگونی‌های عمیق قرار گرفته‌اند، اذعان کرد: مهار رودخانه‌ها از طریق احداث سدها، بهره‌برداری از شن و ماسه و آلودگی‌های ناشی از تخلیه فاضلاب‌های شهری و پساب‌های کشاورزی هریک به شکلی در دگرگونی محیط‌زیست رودخانه‌ها مؤثر هستند، پیامدهای سوء و جبران‌ناپذیر این‌گونه فعالیت‌ها می‌تواند برای انسان بسیار خطرآفرین باشد، زیرا حیات اقتصادی و اجتماعی هر منطقه علاوه‌بر کارکرد محیط‌زیستی ازجمله صید و صیادی، وابسته به رودخانه‌ها است.

وی با اشاره به اینکه متأسفانه فقدان اطلاعات و شناخت کافی از عواقب بهره‌برداری بی‌رویه و دخالت‌های انسانی غیر مسئولانه از یک‌سو و عدم وجود دستورالعمل‌های شفاف و ضوابط مشخص در این خصوص از سوی دیگر باعث شده است که هرروز که می‌گذرد بر میزان صدمات وارده به رودخانه‌ها افزوده شود و درنهایت مطلوبیت زیستگاهی خود را از دست می‌دهد، ابراز کرد: درخصوص ارزش زیستگاهی رودخانه‌ها باید بگویم آن‌ها برای طیف گسترده‌ای از حشرات آبزی، ماهیان، پرندگان آبزی یا کنار آن و پستانداران زیستگاه ویژه‌ای به‌شمار می‌روند، حال آنکه روابط اکولوژیک بین آن‌ها به‌گونه‌ای است که بقای یکدیگر را تضمین می‌کنند.

زمانی افزود: هریک از زیستمندان رودخانه‌ها تمام یا بخشی از دوره زیستی خویش را در آن می‌گذرانند و برخی نیز به‌طور غیر مستقیم به آن وابسته هستند.

این کارشناس محیط‌زیست با تأکید بر اینکه مصب بسیاری از رودخانه‌ها محل تخم‌ریزی و پرورشگاه ماهیان مهم اقتصادی و تجاری محسوب می‌شود بنابراین اگر به‌نحوی با دخالت‌های انسانی و به‌ویژه آلودگی‌ها از مهاجرت ماهیان به این زیستگاه ممانعت به عمل نیاید بدون تردید خسارات جبران‌ناپذیری نظیر آسیب‌پذیری جمعیت ماهیان بومی روی خواهد داد، اذعان کرد: تکثیر مصنوعی و رهاسازی محصول این عملیات هرگز قادر به بازسازی و قوام ساختار جمعیتی این ماهیان نخواهد بود.

زمانی با اشاره به شرایط پیش‌آمده برای تالاب انزلی و مرگ پرندگان مهاجر و ماهیان در این اکوسیستم، ابراز کرد: مسئله این است که بخش اعظمی از رودخانه‌ها درنهایت وارد تالاب‌ها شده و منبع تغذیه آن‌ها به حساب می‌آیند؛ پس درواقع این رودخانه‌های آلوده هستند که چرخه زندگی در بخش‌هایی از تالاب‌ها را نیز تهدید می‌کنند.

وی با تأکید بر اینکه رودخانه هم به‌لحاظ خدمات همچون تولید غذا برای ما انسان‌ها و هم به‌لحاظ آب از اهمیت بالایی برخوردار است، تصریح کرد: وقتی نیترات آب بر اثر ریختن فاضلاب صنعتی و کشاورزی بالا برود، یقیناً تهدید جدی برای سلامت به حساب می‌آید، حال آنکه نیترات‌زدایی از آب یک امر دشوار و هزینه‌بر است.

زمانی با بیان اینکه در کشور ما منابع حیات حساب شده و با سیراب کردن تالاب‌ها در تعیین اقلیم تأثیرگذار هستند، اظهار کرد: بر این اساس هرگونه دست‌اندازی در این اکوسیستم می‌تواند شرایط زندگی را دشوار و دشوارتر کند.

وی با بیان اینکه طی سالیان و قرن‌ها پایداری اکولوژیکی در رودخانه پایداری فلات ایران را به دنبال داشته است، تصریح کرد: بر این اساس هرگونه تغییر فیزیکی و شیمیایی چه در حجم و چه در کیفیت آن، بر شرایط اکولوژیکی تأثیرگذار خواهد بود.

مع‌الوصف؛ بی‌شک تلاش بشر در طول سال‌ها و قرن‌ها در راستای بهره‌برداری از طبیعت و پیروزی بر آن که همیشه افتخاری برای او به حساب می‌آمده، منجر به اثرات سوء زیست‌محیطی و چالش‌های متعدد شده و درنهایت او را به آنجا رسانده که می‌بایست پیش از هر اقدامی برای بهره‌برداری از طبیعت به اثرات ناشی از آن در آینده‌ای دور یا نزدیک نیز بیندیشد؛ ریختن فاضلاب به رودخانه‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین مصداق حیات‌بخشی در نقاط مختلف کشور برای هزینه‌کرد کمتر نسبت به سامان‌دهی آن توسط مراکز تخصصی در بخش‌های شهری، کشاورزی، صنعتی و بیمارستانی نیز از این قائده مستثنا نبوده و اثرات منفی آن بر پیکر رودخانه‌ها نشسته، به‌طوری که در شهری همچون همدان امروز از رودخانه جاری فصلی این شهر جز باریکه فاضلاب با بوی تعفن، چیزی باقی نمانده؛ حال آنکه روزگارانی این رودخانه خود منشأ شکل‌گیری شهری با این شکل و شمایل بوده است، اما امروز از آن به‌عنوان معضل زیست‌محیطی می‌توان یاد کرد.

معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط‌زیست:

زنان نقش مؤثری در حفظ محیط‌زیست دارند

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم: معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: زنان طلایه‌دار حفاظت محیط‌زیست هستند، چراکه مسئولیت اصلی اصلاح و مدیریت مصرف در خانواده و جامعه عملاً بر دوش آن‌ها است؛ بر این اساس این قشر نقش مؤثری در حفظ محیط‌زیست دارند.

نورالله مرادی در نشستی که با هدف تدوین نظام جامع آماری زنان و خانواده براساس منویات مقام معظم رهبری و سند تحول دولت مردمی و همچنین تدوین شاخص‌های آماری زنان و خانواده در حوزه محیط‌زیست برگزار شد، گفت: در سند تحول دولت مردمی تدوین اطلس جامع آماری فعالیت زنان و خانواده و ایجاد نظام رصد و دیده‌بانی لحاظ شده است؛ هدف طرح ارتقای ساختار حکمرانی و بهبود مدیریت، برنامه‌ریزی و داده‌کاوی حوزه بانوان و خانواده و تقویت کارکردهای مؤثر در این حوزه است.

وی با اشاره به منزلت زن در فرهنگ ایرانی–اسلامی، ابراز کرد: بعد از انقلاب اسلامی زنان در همه عرصه‌ها حضور اثرگذاری داشته‌اند و در حوزه‌های مختلف نقش‌آفرینی کردند. مصداق این حضور، فعالیت در عرصه‌های مدیریتی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، ورزشی و کارآفرینی است. امروزه مشاهده می‌کنیم در حوزه‌های هنر، سینما، نویسندگی، تئاتر و غیره زنان نقش‌های کلیدی و اثربخش دارند و بخش عمده‌ای از محتوای اندیشه‌ای جامعه توسط زنان تولید می‌شود.

سخنگوی سازمان حفاظت محیط‌زیست ادامه داد: در بحث مدیریت محیط‌زیست، زنان طلایه‌دار حفاظت محیط‌زیست هستند؛ چراکه مسئولیت اصلی اصلاح و مدیریت مصرف در خانواده و جامعه عملاً بر دوش آن‌ها است. زنان می‌توانند پرورش‌دهنده و تربیت‌کننده نسل‌های دوستدار محیط‌زیست باشند و در شرایط کنونی که جهان دستخوش تغییرات اقلیمی و تنوع آب‌وهوایی است، زنان یکی از ارکان اصلی حفظ، نگهداری و توسعه محیط‌زیست بوده و محور توسعه اجتماعی و اقتصادی هستند. در سازمان حفاظت محیط‌زیست هم زنان نقش محوری و کلیدی دارند و می‌توان گفت زنان خبره، متخصص و اثرگذار این سازمان بخش عمده‌ای از فعالیت سازمان برای بهبود شرایط محیط‌زیست کشور را بر عهده دارند.

مرادی در ادامه با توجه به اهمیت تدوین شاخص‌های مناسب، گفت: امیدواریم معاونت امور زنان ریاست‌جمهوری با تعامل مناسب با سازمان محیط‌زیست و بهره‌گیری از توان کارشناسی سازمان، به حوزه محیط‌زیست نگاه متفاوت، عمیق‌تر و متمایز از ادوار گذشته داشته باشد و با بازنگری، بازتعریف و تدوین شاخص‌های جدید مبتنی بر سند تحول دولت و همچنین منشور محیط‌زیستی دولت مردمی، نقش و جایگاه محیط‌زیست در نظام برنامه‌ریزی کشور را به نحو شایسته‌ای تقویت کند.

وی اظهار کرد: زنان به‌دلیل دارا بودن جایگاه تاریخی، خانوادگی و تمایلات فطری، درک و شناخت بهتر از طبیعت، می‌توانند نقش برجسته‌ای در برقراری عدالت آموزشی و تعیین الگوهای مناسب در حفاظت از محیط‌زیست ایفا کنند؛ بر این باور هستم در حفاظت از محیط‌زیست به‌مثابه امر اجتماعی و یکی از ارکان اصلی پایداری محیطی و ثروت‌آفرین برای جامعه، زنان بیشترین نقش را دارند و امیدوارم با توجه به رویکرد محیط‌زیستی دولت مردمی با حفظ نقش موجود، فرصت‌های بهتری برای اثرگذاری هرچه بیشتر نیز فراهم شود.

• برنامه اکران فیلم های پردیس سینمایی مهر قدس •